

BARCELONA 10 JANER 1896.

UN PATXE CANDOR

¿No 'ls agrada aquet vestit?
Vaja, digan la vritat:
¿No troban que 'l qué fa 'l co
es lo trós que té escotat?

DE DIJOUS A DIJOUS

Fins que s'hagi acabat la guerra de Cuba y hasta que 'l mon polítich torni á estar en lo seu centre, será prudent y saludable que no llegim 'ls diaris de *gran circulació*, perquè, senyors meus, n' hi ha per fer perdre la xaveta ab tantas contradiccions y noticias en quarentena que 'ns hi clavan. Si 'ns fixem ab lo primer, ab lo de Cuba, no 'n treurém pas l' entrellat per mes acopi que fem de deduccions y conseqüencies precisas, puig la lógica está desterrada de tots 'ls càlculs á que 'ns obliga posar en planta aqueixa follia del noticierisme á cinch céntims 'l número. La confirmació d' una victoria 's converteix ab una honrosa retirada; la reculada del enemich 's torna un tras-cantó d' *avance*; la dimissió d' un general 's transforma ab una abnegació agarrada que no 'l deixa moure; la *saca* dels Hospitals antillans y l' encaixonament de tantas víctimas, 's traduheixen per un «*sin novedad*» qu' esgarrifa. No, no; per no patir d' esperit y no ferirse d' una enrabada es indispensable l' abstinencia absoluta de píldoras noticieras. Afegeixin á n' aquesta contínua desgracia de noticias la récula de noticias desgraciadas de tot arreu; que no sembla sinó que la humanitat estigui deixada de la mà de Deu; y entre lo de la Armenia y lo del Transvaal, lo de l' Abisinia y lo de Sans, un hom' acabaria per tornarse tarumba... ¡Cá, barret!

**

Sembla que 's tracta de processar al famós marquès de Cabriñana per injuria y calúnnia contra l' ex-ministre tortosí. No m' ha extranyat gens per que ho trobo lo mes natural d' Espanya. Jo sempre vareig dir que 'l *leader* de la honradés administrativa perillava, porque sempre ha succehit que 'l que ha volgut sentar plassa de redentor en la nació nostra n' ha eixit sacrificat. Lo mes sensible encare es que tots 'ls mes entusiastas admiradors de la entesa de caràcter del marquès de las Denuncias, s' han convertit en una colla d' indiferents y carregats de duptes desde 'l moment que veuhem girada la truyta. Tota l' aureola que rodejava algun dia l' heroisme Cabriñana veurém que 's torna fum de reconvençions y protestas per la temeritat d' atrevirse á tot un personatge de *cartera*. L' únich consol que li pot quedar al marquès, després de quedar arruinat y perseguit acabada sa campanya moralista, es que al ser processat ell, significa qu' está processada la opinió pública, honrada y satisfeta. Y com que la pública opinió la formém molts, aquí vé bé alló de «*Mal de muchos...*» Sino que 'l marquès es 'l *conde que paga*. Aquesta es l' única diferencia entre ell y nosaltres.

**

Ja trobava estrany que passéssim tant temps sense una catástrofe ferrocarrilera. Aquí ahont las *accions* dels camins de ferro van tant per amunt com per avall van las obligacions que las empresas ferroviarias tenen contretas ab 'ls passatjers y cargadors, res mes posat en ordre, dins del modo de precedir de las mateixas, que alguna patacada materialment cotisable de quan en quan y algun *nyanyo* personal, cada dos per tres. La catástrofe ocasionada pe 'l xoch de Caseras no demostra altra cosa sino que anant escapat 'l negoci de la Empresa del Nort no son necessaris frenos de cap classe. Mentrestant 'l Jutjat competent vagi instruhint las diligencias del cas fins á resultar que, inconscientment, pagui 'l just pe 'l pecador, las familias dels morts poden anar resant pare-nostres y 'ls ferits poden anar cantant la cansó del *tururut: Qui jemega*, etc. Zero y van mil, ó millor dit, punt y seguit.

**

Deu 'ls fassi ben casats. 'M dirigeixo á la primera actriu María Guerrero y al primer galán Diaz de Mendoza, units ab lo llás del matrimoni fa pochs dias. Tots 'ls diaris se 'n varen ocupar y varen recalcar que 'l casament siguié modestíssim: tractantse de comedians, res mes natural que fer comedia. Lo mateix que 'l ter constar que la mateixa *nit del dia* en que 'l matrimoni tingué lloch, 'ls nuvis varen fer *Lo positivo* en lo *Teatro Español* de Madrit. Crech que no té eap importancia 'l fet, tenint en compte que la meua dona y un servidor de vostés, sense ser comedians de *taulas*, la nit del casori varem fer la mateixa funció qu' ells: *lo positiu*. Y suposo que tots 'ls casats han fet lo mateix. De tots modos, rebin 'ls artistas marquesos de Fontanar nostra mes humil enhorabona y 'ls desitjem un bon porvenir artístich en bé del Teatro castellá, acompanyat de glòria y profit, y una bona unió conjugal seguida d' algun *yástago* digne successor del talent dels seus *papas* y del *padri* Echegaray.

**

Diálechs de la setmana:

—¿Sabs que no ho veig prou clar alló dels focos de la plassa de Catalunya?

—¡Es clar, home! Com que la plassa queda tan tosca.

—¿Y perquè 'ls han col·locat tan amunt aquells llumets?

—Perque la qüestió de fer llum á lo de la plassa de Catalunya encare va molt per alt.

—¿Vols dir qu' encare está fosch lo de la urbanisació?

—¡Está clar, home, está clar!

PEPET DEL CARR L.

¡CABAA... ALLOS!

Puig demà, celebra 'ls dias
tota mena de bestia...
¡crech que ningú estranyarà
que 'm fiqui en... *caballeria!*
No vull cantar las rutinas
dels «Tres Toms» en llarchs roman-
ja qu' això es cosa dels *mansos*. ¡ses
festejadors d' «Englantinas»!...

Ja que en los moments actuals,
lo de Cuba, ho ompla tot,
sols tractaré de *rebot*
sobre 'ls citats animals!...

¡Que Sant Antoni 'm perdoni
si 'l planto aixís de recó!
mes... la cubana qüestió
punxa mes que Sant Antoni!

Per lo tant, sens mes bolados
me 'n vaig al grà y sento bases
y en quant al *Patró dels Ases*
si acás lo venhen... ¡precados!...

Entre 'ls distints cablegramas
que de Cuba 's van rebent,
(descontantne un deu per cent,
al menos ¡que són *camamast!*)

L' altre dia, un ne corria
que deya qu' allí 'l gran mal,
es que l' *exèrcit lleal*
¡no te prou *caballeria!*

L' enemic porta en efecte
tots 'ls seus homes montats,
y per xó 'ls nostres soldats

no poden ab l' insurrecte,
puig anant com van, á peu,
per mes que 'ls pobrets 's cansin...
no es fácil que may alcansin
als de 'n *Gómer* y en *Maceu*.

D' aquí, que la insurrecció
s' hagi extés llegua per hora...
y aquí está 'l mal, si s' arbora
tota la isla, en rebelió...

Los *jefes*, de corredissa,
mirant pe 'l be de la gent,
van dar ordres, que al moment
's fes de caballs, requisa.

Mes no haventn' hi allí bastants
per sostenir la campanya...
han dit al govern d' Espanya,
¡que necessitan *tatans!*...

Lo Monstruo, tot fent ganyotas,
estudia 'l medi milló
d' enviá allí, una embarcació
¡plena de *soldats* ab *poias!*

Y 's diu que si al mes de Mars
lo seu «ganado» escasseja
intentará una neteja
de... *bestias particulars*.

Naturalment, tal projecte
á la opinió no es simpátich.
(Y hasta se un autor dramátich
que li ha fet molt mal efecte).

Justament fa pocas nits
al Liceu d' aixó parlavan
y 'l tal projecte atacavan

uns quants senyors ben vestits...

Deya un d' ells;

—¡Es vergonyós!...

¡Que 'l soldats 's cansan, eh?...

¡Qué 's duguin á coll y bél!...

Si 'n mor' un... ¡que 'n posin dos!

¡Ahonts es vist pendre las bestias

decentas?... ¡Vaja unas obras!

¡Qu' *echin ma* de las dels pobres,

qu' están fetas á molestias!...

¡Qué tinch Cubas á grapats?...

Bueno ¡y qué?... ¡Tallo 'ls cupons!

¡Qué caballs!... ¡Tot son cansons!

Lo que saltan... ¡son so' dats!

Y aixís apoyat arreu

pe 'ls oyents, deya 'l ricatxo...

Jo cremat vaig dirli: ¡Matxol

y... ¡'m van treure del Liceu!

Y en efecte... á la surtida
vaig veure la llarga qu'a
dels cotxes... La inmensa *rua*
d' una ostentació envilida.

Y 'ls *tronchs*... molsuts y felissos
dormitavan ben peixats...

sota 'ls *peluts* enconxats
de richs y variats matisos!

Y Rambla enllá... entre l' *humá*
formiguer... bullia 'l *tó*
del *dril*... ¡La carn de canó
qu' embarcavan l' endemà!

M. RIUSEC.

A un amich que 's vol casá y mon parer demaná.

Lema: ¡Aquí 'l tens!

Dius, amich, que 't vols casar
y demanas mon paré
pero, francament, no sé
lo que 't tinch de contestar.
Jo no coneix á la dona,
com se diu, profundament,
pro vull dirte clarament
ma intenció dolenta ó bona.
Sent com ets, un xich baixet,
si la trias que sigui alta,
si acás un dia s' exalta
te desfará ab un bolet.
Si es petita, á n' al passeig,
—aquets dos—tothom dirá,
—van naixe al temps d' espurgá.
Y aixó també es un mareig.
Si está magre, desseguida
los vehins per tot dirán
qu' ella se va corsecant
al veure ta mala vida.
Si grassa, frasses amargas

te dirigrán, minyó,
dihent que tú ets un barraló
y ella un bocoy de deu cargas.
Si es lletja, se pensarán
que no coneixes lo gust...
si es maca, mes d' un disgust
los teus companys te darán.
Si acás en edat te puja
creurán qu' ho has fet pe 'ls dinés
y dirán, si no te res,
que 'l porch se t' ha tornat truja.

Ab aixó, deurás compendre
que serás molt criticat
si vols, amich estimat,
l' estat matrimonial pendre.
Ma amistat res més me mana
que lo qu' acabo de di',
ara, si 'm vols creure á mi...
¡fes lo que 't dongui la ganat

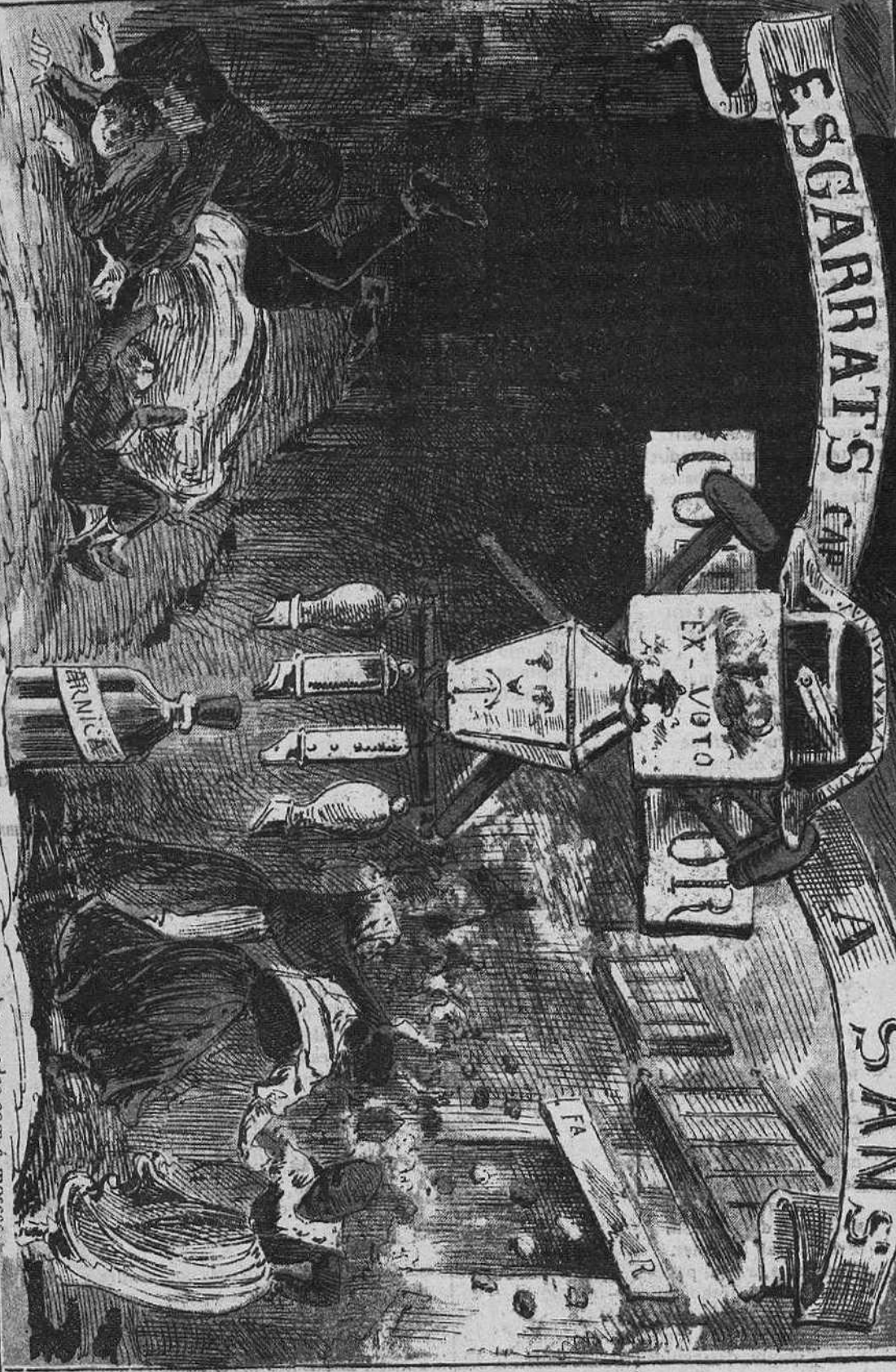
JOSEPH PUJABAS TRUCH.

SUCCESES DE SANS

LA LAS FOSCAS!

ESGARRATS CAP

A SANS

—¿No veu que 'm trenca una cuixa?
—Per vosté un bras m' hi trenca!
—Li faré pagar las crossas.
—Y jo l' ex-voto pay catall!

Agrupadas com a moscas
à un subjecte del coll tort
que 's ha deixat à las foscas
nacionan ab calor.

LA TOMASA

¿VAL MÉS UNA CAPA QU' UN BARRET?

Tots aquets llanços diuen,
que, quan s' es al temps del fret,
tan valor com una capa
té una gorra ó bé un barret.

Visca la broma!

Lo Sr. Felip es un bon home. Aquell llibre qu' explica de pe á pá lo carácter y demés circunstancias d' una persona, fixantse en lo mes que ha nascut aquesta, no pot fer mes justicia al Sr. Felip.

«El varón que naciere por este tiempo—lo mes d' Abril—será modesto, bondadoso y liberal. Aun que por algún tiempo la suerte le sea adversa, triunfará al fin de sus enemigos y se verá colmado de honores y riquezas. Será muy aficionado á los goces de Himeneo, solo por el gusto de verse rodeado de pequenuelos, de los que será padre tiernísimo asi como cariñosísimo marido de su esposa, la cual conservará siempre incólume el honor de la familia».

Efectivament, lo Sr. Felip porta fins á tal extrém la seva modestia, y es tan amich dels seus amichs y tan espléndit ab tothom, que si no fos oféndrel, lo calificaria de tonto.

A la Quimeta, la seva dona, se l' estima tant, que per no disgustarla, li deixa portar tot lo negoci... ¡y hasta las calsas!

A la Emilia y á l' Agustinet—los fills de la dona, com diu ell per fer broma—ls hi ha portat sempre tal carinyo, que, quan eran petitets y feyan alguna malesa, per esbravarse, clavava á las galdas d' ell lo revés qu' havia d' encastar á las dels seus tendres vástagos.

Y quan aquets foren grans, lo senyor Felip, que coneix de sobras los perills que rodejan á la joventut, com home acostumat á pendre midas—es sastre—va pendre las sevas pera que l' Emilia y l' Agustinet, observessin en tot temps aquella linea de conducta y aquell respecte á las personas de mes edat, que á n' ell li havían marcat los seus pares; donantlos, no obstant, la natural expansió que la joventut reclama.

Y l' bó del Sr. Felip, al objecte de realisar los seus fins, ha donat dona y donara, hasta que la mort li arranqui la agulla de las mans, reunionetas de confiansa, las quals son, segóns sa propia expressió, la *divertisió* de tota la familia.

Quatre petits industrials del vehinat ab los seus parents, y alguns parroquians de bonas costums, componen la tertulia del sastre.

Y cada festa, aquets honrats ciutadans, ni envejosos ni envejats, passen agradablement la vetlla, ja jugant al *quinto* ó al *pare carabasser*, ja fent comedia ó sombras xinescas.

Algunas vegadas, quan lo bon humor ha regnat ab tota la seva forsa, han fet hasta l' *escarbat-bum-bum* y *ollas, ollas de vi blanc*...

L' últim diumenge, convidat per un amieh meu,

vaig tenir lo *disgust* d' assistir á la reunió del senyor Felip.

Lo sastre y la seva senyora 'm van rebre ab los brassos oberts. Era la primera vegada que 'm veyan, pero no importava; m' havia presentat un amich de la seva confiansa, y ja van dirho desseguida: Jove, sense compliments... com si 's trobés á casa 'l sogre.

Y quan estavam prenent lo xocolate ab pá torrat, ab que obsequiá invariablement lo sastre als tertulians, veyent aquet que jo sucava ab certa finura, per ferme una caricia, va tirarme ab forsa una crosta al front, dihentme al mateix temps: «*Amiguito*, sense compliments; lo xocolate se pren d' aquet modo» y desseguida va buyardar la seva xicra d' un trago, escurant los residuos ab lo dit, com acostuman fer las criaturas.

Inútil dir que la broma fou molt celebrada.

Jo, per seguir-la, no vaig trobar altre medi millor qu' acabar-me també d' un trago lo contingut de la meva xicra y l' de la xicra del meu vehí, qui va quedar com qui veu visions.

Tothom va fer grans riallas, menos ell.

Y després vaig trencar dos ó tres plats, per fer broma també.

Al veure la trencadissa, tothom se va trencar de riure... menos lo sastre y la seva dona, perque 'ls esguerrava la dotzena.

Pero jo soch aixís; posat á fer broma no tinch deturador.... sobre tot si avants me tiran una crosta de pá torrat al front.

Terminat lo refrigeri, lo senyor Felip va anunciar que, pera distreure á la reunió, anava á fer sombras xinescas, resolució que fou molt aplaudida, especialment per la dona del sastre y l' vehí que s' havia quedat sense xocolate, que cambiaren una mirada molt expressiva.

Jo, usant de la franquesa que m' havian donat en aquella casa y á fi de continuar la broma, vaig dir al Sr. Felip:

«Mentres vosté á dins fassi las sombras, á fora deurán fer *jochs de mans* ¿veritat?»

Y l' sastre va contestarme, rihent ab la mes bona fè del mon: Vosté deu venir del hort. ¿Que no sab que las sombras se fan á las foscas?»

Prou la *sastressa* y l' meu vehí que 's tornaren vermells com un bitxo, si 'ls hi hagués estat bé, haurian vingut a la meva ajuda, fent saber al senyor Felip, que si las sombras se fan á las foscas també poden fershi los *jochs de mans*!

Tots los tertulians van pendre assiento, pera presenciar las habilitats del sastre, sentintme jo al costat del meu vehí de *xocolate*, que se n' havia anat á un recó ab la *sastressa*.

No feya encare dos minuts que l' local havia quedat á las foscas, quan vaig sentirme una punxada terrible en una cuixa.

Vaig estar á punt de menjarme una orella del meu vehí. Si, ell era l' únich que podia haverme

clavat l' agulla; pero després, vaig posarme á la rahó, considerant que jo me li havia begut lo xocolate y qu' era molt just qu' ell me gastés aquella brometa.

Una segona punxada me va treure de tino, y se'n va anar d'un gruix de pesseta com no pego un tiro al vehí. Pero vaig reflexionar.. y 'm vaig fer cárrech de que l' home tenia motius; pochs moments avants, quan jo havia preguntat lo dels jochs de mans, me l' havia mirat fixament y l' havia fet tornar roig... no mes que pe'l gust de molestarlo, en una qüestió que, com que no 's cohia per mí, tenia de deixar que 's cremés.

Una tercera punxada mes tremenda que las anteriors y sense justificació possible, 'm feu canviar d' opinió.

¡Oh! si, jo també en soch de bromista... quan en comptes de dos punxadas me 'n clavan tres.

Y, per seguir la broma, vaig abandoná la meua cadira, deixant així ab entera llibertat al meu vehí y á la sastressa; pero passats deu minuts, quan vaig creure que la parella estaria ja en amorós colloqui, vaig presentarme al seu devant, y encenent una cerilla, vaig preguntar á n' ell en veu alta: Senyor Paco, ¿no hauria pas trobat un misto que hi perdut per aquí terra?

Va haverhi un crit general d' assombro: lo senyor Paco estava sentat á la falda de la sastressa.

Després se sentiren grans riallas.

Lo Sr. Felip, qu' estava dintre fent maniobrar las figuretas que representavan «Lo Saldoni y la Margarida», creyent que 'l públich reya de las sevas gracias, va extremar la nota cómica, afegint en lo dialech algún xiste de la seva culita.

Per fi va acabarse la funció y 'ls convidats comensaren á desfilir. Jo, proposantme fer lo mateix, vaig anar al penja-robas á buscar lo meu *sobretudo*, pero ab gran desconsol vaig veure que 'l *sobretudo* havia desaparegut.

Creyent que 's tractava d' una nova broma del meu vehí, vaig encararme ab ell, y ab serietat vaig dirli, que si me l' havia amagat que me 'l tornés desseguida.

Pero 'l senyor Paco va contestarme tan formalment, jurantme que no havia vist ni tocat la meua prenda d' abrich, que no 'm va quedar altre remey qu' anar á explicar al sastre lo que 'm succehia.

Lo Sr. Felip va regirar tota la botiga sense trobar lo meu *sobretudo*, y cansat de buscar, va ferme posar lo seu, dihentme, que, com que la casa no era foradada y 'l *sobretudo* s' havia de trobar, aixís que sortís me l' enviaria al meu domicili.

L' endemá l' aprenent del sastre me va portar un farsell y una carta de part del seu amo. Lo farsell contenia 'l meu *sobretudo*, fet á tiras; la carta deya així:

«Estimat amich: Lo meu nebot, qu' es una criatura molt enginyosa, mal m' está 'l dirho, mentres ahir nos estavam fent las sombras xinescas, se va en

tretenir á retallar lo *sobretudo* de vosté pera ferne uns espolsadors, anant després á tirar las tiras á la carbonera, per por de que 'l sorprenguessim. Prénguisho á broma, com jo m' hi he prés lo que 'l vehinat fassi corra qu' ahir lo Sr. Paco estava sentat á la falda de la Quimeta.—Felip Coca.»

Vaig fer esperar al aprenent, y agafant unas estisoras vaig fer á tiras lo *sobretudo* que m' havia deixat lo sastre, tiras que vaig lligar á un mánech d' escombra, donantloshi forma d' espolsadors.

Després vaig escriure la següent carta al senyor Felip:

«Apreciat bromista: ¡Los nebots son molt enginyosos! Lo meu qu' ho es mes que 'l de vosté—encare que no m' estigui bé 'l dirho—aprofitant 'l que jo estés ocupat, component un article pera LA TOMASA, ha agafat lo *sobretudo* que vosté va deixar-me y un mánech d' escombra, y de tot plegat n' ha fet los espolsadors que li acompanyo. Prénguisho á broma, com s' hi ha prés lo que 'l Sr. Paco segués á la falda de la Quimeta.»

Jo soch aixís: posat á fer broma, no tinch deturador.... sobre tot si avants me retallen lo *sobretudo*. ¡Visca la broma!

A. GUACH TOMBAR.

Aixís es lo mon

¡Qui fos gos!

MENTRES jo (un pobre diable) m' escarrasso treballant, lutxant sempre ab l' infortuni día y nit sense parar per mantenir á cinch marrechs d' un, tres, cinch, set y nou anys sense poguer d' aliment ni un sol cop ¡pobrets! saciar's ja que sempre 'n hi ha molt menos que de ganas de menjar'n, á casa d' un rich marqués que no saben lo qu' es sam, puig en lloch de faltar sobran tota classe de menjars, aixís ell com la senyora, fills, cambreras y criats están tan tristos que quasi poch los falta per plorar, perque un gos de Terranova esta 'l pobre desganat y no saben ja com ferho ni á quin *metje* consultar perque aquella bestia ilustre 's posi prompte en estat de poguer probar siquiera los mes suculents menjars; tot lo qual retrata al pel neta y pura eixa vritat:

Val molt mes que ser persona ser un gos de casa bona.

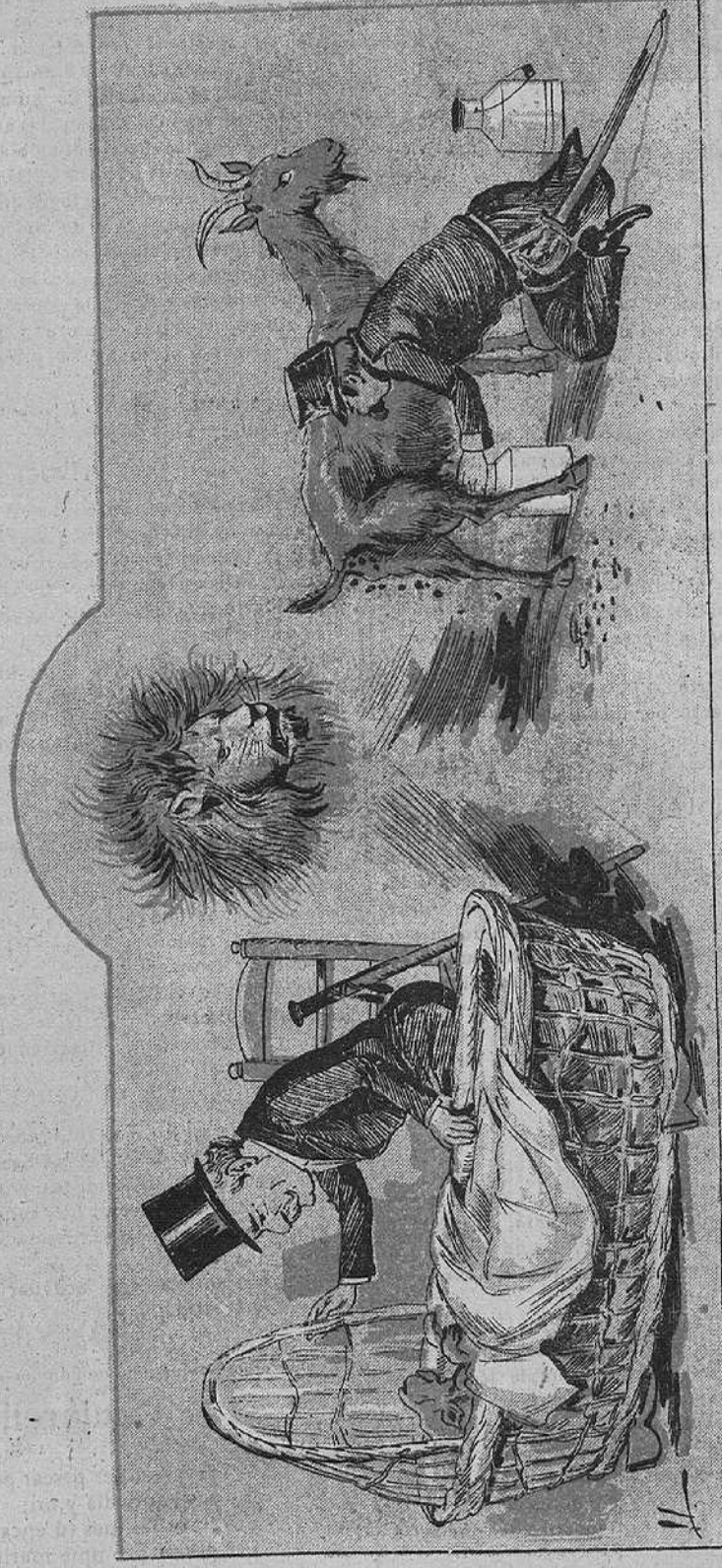
E. PI FANI.

¡¡ QUE SIGA L' ENHORABONA !!

Ja suposo que 'ls meus lectors n' están enterats. ¡La lleona Donya Julieta n' ha tingut quatre de petits! Y com sigui que ha quedat bastant *escorreguda*, la dida oficial de la casa s' ha encarregat de ajudar a la familia y de amamentar y nudit ab totes las llets conegudas a la simpática patuleya.

Ab tant plausible motiu ja podem assegurar los barcelonins que... ¡ESTEM DE BONA!

Y consti que no se 'ls escatima res. Mossos, municipals, serenos, vigilants: tothom se desvetlla per las *tendres criatures*. ¡Fins lo batlle canta y bréssa quan algun plorant no vol dormir! Procuraré estar al corrent del ceremonial que 's prepara pel dia del bateig. Vaja, senyó *Romeo*: ¡que siga l' enhorabona!!

LICEO

S' han donat algunes representacions de la comedia lirica—com l' anomena son autor—*Pepita Jiménez* y son éxit no ha sigut pas mes superior al de las primeras representacions, molt al contrari, que en lo moment de acabar-se lo primer quadro sembla que en la platea hi ha la consigna de rompan filas.

A causa de la quiebra ocorreguda en lo teatro Real de Madrid, lo Sr. Bernis ha pogut recontractar á la eminent artista Sr. Tetrezzini, qual nou debut tingué lloch diumenge últim ab la ópera *Otello*, en la que, com sempre, lo-graren veures ovacionats tant la Sra. Tetrezzini, com lo Sr. Cardinali.

Pera ahir estava anunciat lo debut de la mezzo soprano Carottini Zonghi, que ab la célebre Borelli y lo notable Cardinali debien executar la ópera de Ponchielli *La Gioconda*.

Continúa ensajantse *Garin*.

Pera avuy está anunciat lo benefici de la diva Pinkert ab variat repertori compost de diferents óperas, y que com es de suposar s' hi distingeix en gran manera la beneficiada.

NOVETATS

Pera avuy está anunciat en definitiva l' estreno en aquest teatro del sorprenent espectacle *Urganda la desconocida*, que tant per lo notable decorat, com los riquíssims trajes, sorprenent atres, artístichs ballables, originals del mestre Moragas, y esmero inusitat per la companyia que ab tan acert dirigeix lo Sr. Tutau, esperém tindrà un éxit de imponderable resonancia.

La empresa Mir al montar aquest espectacle ha fet tan quantiosos gastos que ells sols constitueixen una fortuna.

Inútil creyem manifestar ab lo goig que veurém que nostre públich li dongui la *rectiproca*.

ROMEA

Satisfet pot estar lo Sr. Marxuach (Joan) del éxit que obtingué sa última obra cómica *Una prometença*, puig que la escullida concurrencia que assistí al estreno, no parà un sol moment da riure, sent per lo tant celebrats los innumera-bles xistes que conté lo semi-saynete.

A un altre autor de mes pretensions que lo Sr. Marxuach, podria la critica serli algo severa respecte algunes inverosimilituts de la obra, com per exemple lo tipo del civil que es sumament exajerat, aixís com també lo poch definir de l' ànima del enredo (robo de la cartera) pero en dit autor, modest hasta l' extrém, lo que en altres serian censuras, han de convertir-se en alabansas que li donguin ànimos, á fi de que mes sovint escrigui obras pera 'l teatro, ja que ab *Una prometença* ha donat mostres de conèixer á fondo.

En lo desempenyo se hi distingi de un modo notable lo

Sr. Soler, que desempenyá lo mestre d' estudi d' un modo acabat y sense apelar á xavacaneries ni recursos de mal gust. Es un verdader tipo-modelo lo que hi executá.

Al final y ab aplauso general fou ab insistencia demanat l' autor.

Dimars s' estrená la comedia en 3 actes titulada *Trampas* original del conegut autor dramátich Sr. Rovira y Serra.

Lo tenir que adelantar lo número á causa del correo pera los corresponsals, nos priva avuy de parlarne degudament y tal com se mereix dita obra, per lo que 'ns reservém nostre judici fins la setmana entrant.

Per avuy sols dirém que lográ un extraordinari éxit y que l' autor fou cridat al final de tots los actes.

Pera dilluns próxim anuncia lo seu benefici lo primer actor Sr. Borrás ab lo drama de Guimerá, *Maria Rosa*.

Si bé trobém acertada la elecció pera lluhir-se lo beneficiat, no ho es—á nostre veure—per lo resto de la companyia, puig nos sembla no es prou idónea pera tan notable drama.

En fi, *pruebas son amores* y la setmana entrant 'ls ne farém una perra.

TÍVOLI

Nova proba de son estre musical ha donat lo mestre Espi ab la seva ópera *Aurora* ja que en ella hi campeja una riquesa de instrumentació que 'l colocan al costat dels primers músichs que tenim en Espanya.

En lo primer acte sobressurt un brindis corejat y lo grandió concertant final, en lo segón una sentida é inspirada serenata y en lo tercer un inspiradíssim ballable corejat, pessa que ella sola bastaria pera fer la reputació del mestre Espi, si de anteriors obras no la tingués ja lograda.

Molt ha contribuít á que la tasca del Sr. Espi, sortís arrodonida, lo haver lograt un llibre tan notable com es lo del Sr. Ocaña, ja que argument, situacions y brillant versificació, fan que *Aurora* interressi vivament al espectador y pugui campejar á sus anchas lo mestre compositor.

També ha contribuít en gran manera al brillant éxit obtingut, la irreprotxable execució que hi han donat tots los artistes, y de un modo especialíssim lo mestre Pérez Cibrero, que dirigeix tota la ópera ab tal carinyo y maestría com ho podia fer son mateix autor.

Rebin donchs, tots quants han cooperat á *Aurora*, nostra mes coral enhorabona, ab la la seguritat que la obra de Ocaña y Espi farà llarga durada en los cartells.

CATALUNYA

De vuelta del vivero es lo titul ab que batejaren un quadro de costums madrilenyas los Sres. Irayoz y Giménez, y á un argument basiant mogut y xistes molt veris ó pujats de tò, s' hi deu anyadir una música de factura e egant, lo que fa que las mes de las pessas obtinguin diariament los honors de la repetició.

Están ensajantse ab gran activitat *La maja*, *El domingo de ramos* y *Las zapatillas*.

UN CÒMICH RETIRAT.

Cantarella

Travallan per pescar peixos,
los pescadors día y nit;
pró travallas mes tú encare
per pescar prompte marit.

PAULITO REDOLINS.

POT-POURRI

Qu' es trist quedar sense novio
quan apreta tan lo fret!

¡Qu' es trist deixá á la promesa
per' 'ná á rebre algun bolet!

Los llums de la plassa de Catalunya son tan alts,
que 's confonen ab las estrellas; pero no importa,
uan convingui servirán pera ferhi cucanyas.

—¿No sabes qué pienso, Sánchez?
Que anar así, tan mudat,
y criar els lleons pequeños
no está muy bien ¡la vritat!

ES AIXÍ

A unas quantas noyas
que 's van enfadar
perque un vespre, ab ellas
no volguí ballar.

ENFADADAS esteu, noyas?...
francament no hi veig per qué.
Si no vaig ballá ab vosaltres,
lo motiu ja us lo diré.

Com que sou molt mal pensadaa,
cap de valtras ha atinat
qu' era per no marejarvos,
puig que jo, may bé he ballat,
pro veyas ¡quí es qu' us detura?
correu massa, y promptement
vareu pendreho de tal modo
qu' es, per mí, molt diferent.

Que sou guapas no haig de dirho,
aixís doncas, lo motiu
que no es per ço ho podeu creure;
qui firma be 'n cert ho diu.

Tampoch cap culpa 'n te aquella,
perque com que no era allá,
no va poder destorbarme
cas d' haver volgut ballá.

Aixís, doncas, feu muixoni
y sosseguen vos, per Deu.
Ja corren per quí *altres* joyas
que ab mes gust que ab mí hi balleu.

Fa poch acabo de dirvos
qu' ho vaig fer pe 'l vostre bé,
mes si ho voleu tant, vos juro
qu' altre cop ja ballaré.

Pro no 'm vingueu ab romansos
de si vos he trepitjat.
Tot lo mal que puga fervos
es que primé l' heu buscat.

RAMÓN LLEI.

ASTEILLA

—Te 'n recordas, joya meva,
que quan eram petitets
petóns feyas en mos llavis?
—Sempre me 'n recordaré.
Y tú recordas que 'l pare
te va deixar doscents rals?
—Ara veyeu, malvinatge,
no me 'n puch enrecordar!

AMADEO PUNSODA.

Campanadas

En *El Diluvio* empunya las xurriacas de la crítica dramática un tal senyor F..., que sens dupte lo coneixerán á casa seva, y 'l qual s' adjudica á si propi lo sobrenom de *Atico*... ¡Figúrinse!

L' *aticisme* del senyor F. va portarlo fins á alabar desmesuradament al autor del esperpento titulat *Toreros d' hivern*, á qui va dir que reconeixia gran coneixement de la escena y qualitat dramáticas de primera forsa... En fi, va trencar l' incenser en los mateixos nassos del plagiari.

L' última setmana en una revista teàtrica parla de la Sa-

ra Bernhardt, y apropòsit d' una discussió entaulada en la premsa de París, acaba dient als lectors de *El Diluvio*: «Prometo trasmitirles el acuerdo de la prensa de París tan pronto como me sea conocido...»

¡Ara veyeu! Lo bon senyor 's pensa que pera llegir la premsa parisién, lo necessitem á n' ell!

¡Que 's pensa que no més entenen 'l francés 'ls *áticos*?

¡Y d' aixó 'n diuen *aticisme*?

Vaja... ¡desat, *ático*!

✱

Per trempat lo Sr. Güell y Bacigalupi, duenyó d' aquella casa tan *farrenya* del carrer Nou.

Va convidar al Director General de Aduanas y á altres personatges perque visitessin la mencionada finca, y després va portarlos á una torre que te á Sant Boy.

Molt ben fet. Després de contemplar aquell adfessí de pedra y ferro del carrer Nou, no queda mes recurs qu' anar á parar á Sant Boy.

✱

¡Aleluya!

L' Odón de Buen; desde 'l dia 7 del mes actual, torna á desempenyar de fet, la seva càtedra.

La victoria conseguida per la opinió lliberal, un cop que s' ha mostrat unida, ha sigut completa. Una victoria en tota la línia.

Ha saltat 'l Rector de la Universitat; ha saltat lo catedràtic de Física, qu' era 'l mes reaccionari de tots. Y en cambi 'l jove naturalista mes ferm que may.

Al felicitar á Don Odón de Buen, als estudiants y als elements lliberals, per la victoria, no podem menos d' avisarlos que no 's refihin massa ni *asluixin*. La gent negra no descansa may y busca sempre la revenja.

Conque... ¡aleluya!... pró ¡alerta!

✱

'Ls carrils d' Espanya no poden ser mes *xocants*.

No han de fixarse mes que en una cosa. A tot arreu 'ls trens *xocan mano á mano*. Donchs aquí 'n *xocan* tres d' un plegat.

Y exemple: lo *choque* últim ocorregut en la línia de Madrid á Saragossa.

Lo qual suposo que no deixarà de *xocar* á tothom, excepte 'ls infelissos que van deixarhi la pell.

Que van ser dos, mes uns quants esguerrats...

¡Y las compañías tan campantas!

✱

Juan José, drama del Sr. Dicenta, estrenat en Madrid sense que 'l bisbe d' aquella diócesis tingues res que dirhi, ha sigut condemnat pel bisbe de Palma de Mallorca.

¡Ay, ay quina cosa mes estranya!—dirán vostés.

Y nosaltres també ho diríam si no sapiguessim de sobras, qu' aixís com cada terra fa sa guerra, cada bisbe fa sa santíssima voluntat.

¡Diuen qu' ara lo bisbe de Madrid deu estar al punt de dalt?

No ho creguin. No s' han enterat de lo que va passar ab las obras de don Odón de Buen?

Se tractès de rebaixarli la paga, encare; pero d' un' obra teàtra?... En dihent que no l' havia vist ja está llest.

Y si l' autor en sofreix las conseqüèncias, que 's fassi matar, per haver tingut lo *péssim gust* de fer mes *bonas* obras que mes de quatre que hi tenen obligació.

✱

La colla dels fideus, composta pe 'ls mes aixerrits col·laboradors de setmanaris catalans, va celebrar l' entrada del any present reunintse lo primer dels corrents en fraternal sopar.

Lo conegut vinayre Sr. Roigé va regalar á la Colla una dotzena d' ampollas de xarel·lo d' aquell que 'ls angels hi cantan en màniga de camisa.

Al final del tech los poetas obsequiats, pera correspondre á la esmentada finesa, dedicaren versos improvisats á las excelencias d' aquell mam.

Entre 'ls que tingueren lo gust de saborejarlo s' hi comptavan nostres col·laboradors Alonso, Asmarats (Staramsa) Bonavía, Burrut y Solé, Coll (Oclime Oill), Gibert (Antonet del Corral), y Rossell (Ego Sum), aixis com los se, nyors Baró, Burgas (Mayet), Ferrer (Japet de l' Orga), Gimferrer, Jacsó, Ribó, Serra (Jeph de Jespus), Umbert y altres que no recordém.

¡Qu' aprofiti, y hasta un altre!

Los vehins del carrer dels Ases se proposan demanar al Ajuntament que cambihi lo nom del seu carrer.

Tenen rahó que 'ls sobra, perque diguin ab franquesa: qui viu al carrer dels Ases, ¡qu' est'...

Y donchs?

Al Ajuntament no li costa res de posarli carrer del Sabis, y tothom queda content y satisfet.

Y si no accedeix, proposo que no mes se permeti viure al carrer dels Ases, als que realment ho siguin, en la seguretat de que 'ls propietaris de dit carrer m' en donaran las gracias, puig abunda tan aquet solípedo, que no tindran may los pisos pera llogar.

¡No ho han reparat? Se troban tantas personas que á lo millor, sense saber per qué, 't clavan un raig de guizasl'...

Una noticia estupenda:

La lleona del Parque no té llet.

¡Verge Santíssima! Es precis pendre las degudas precaucions. Si l' Ajuntament no nombra desseguida una mare de didas pera que proporcioni, en un cas donat, llet en bonas condicions, juro y rejuro que la nostra Administració municipal no sab lo que 's pesca.

Per menos motius ha fet altres nombraments.

Interinament, se diu que 's cuydarán de la lactancia dels lleonets los guardias municipals; valentse d' un biberón, com es de suposar.

L' altre dia, parlant sobre 'l particular, me deya un gura: «Crega, senyoret, qu' estoy hasta 'l cap de munt; á casa crio el petit de la dona con este aparato y en el Parque... ya lo sabe usted. Si no fos pels doce rals dejava el destino.»

En Corato (Italia) han mort de fam dugas personas. La multitud afamada ha assaltat los forns, tenint que intervenir en lo desordre las tropas.

¡Y tants richs que hi ha que mantenen gos!

L' altre dia va efectuarse en la villa de Calella la inauguració oficial del gas. Van assistirhi las autoritats, com es de rigor en semblants casos, y va haverhi gran entusiasme.

Mes... ¡oh inestabilitat de las cosas humanas! De sopte 'l gas va apagar-se y tothom se quedá á las foscas...

Vaja que per ser la inauguració oficial del gas van ferla un xich massa grossa.

Va ser una inauguració oficial camama; com la vritat dels partes de Cuba.

Una acríu francesa va pegar l' altre dia á un crítich literari per haverli censurat la seva feyna artística.

Li está bé.

A mi ningú 'm treurá de la meva: Las senyoras... per servirlas.

¡No 'ls hi sembla?

Anunci edificant d' un periódich d' aquesta ciutat:

«Una nodriza soltera desea criar en casa de los amos».

¡Con que es soltera?

Bona recomendació... ab perdó de la moral siga dit.

D' un telegrama de Madrid.

«En la iglesia de Santa Maria s' ha celebrat la boda de la distinguida primera actriu D.ª Maria Guerrero ab lo primer actor don Fernando Diaz de Mendoza, marqués de Fontanar».

Desde la iglesia se dirigirán los nuvis al teatro Espanyol, á fi de continuar los ensayos de la obra nova *La mujer de Lol*.

A la nit pendrá part Maria Guerrero en la obra «Lo Positivo», en obsequi als abonats del divendres».

Aquets ditxosos abonats serán tan dignes de consideració com se vulga, pero ¡no 'ls sembla que hauria sigut mes positiu pels dos artistes qu' havessin representat *La nit de nuvis*.

¡Oy, que si?

CORRESPONDENCIA

Jumera: Tenen poca gracia.—A. B. C.: Están ben versificadas; pero no m' acaban d' agradar.—Arturo Guasch R.: Apreciat tocayo, la poesia está molt bé, pero me l' ha enviada fora de temps. Remeti un'altra cosa.—Pinsá: No serveix.—Pere Salom: Anirá alguna cosa.—Andreuhet dels Conills: S' hi nota falta de soltura.—Carriquirri: Publicaré «Croquis» y la tarjeta.—F. Deulofeu: No van prou bé.—Los enfions: Insertaré lo geroglífich.—Carta Nova: Enviéls ab la solució.—Epigramátich: No marxan.—Carlos d' Alfonso: Es dolenta.—J. Balaguer Soler: No acaba en punta.—Joseph Ginovart: Poch complicada.—Gil Barebatxe: No va.—E. Serra: Es ignocenta.—Joseph Arallab: No m' agrada prou.—J. Robert: No 'm fá 'l pes.—Salvador Bo navia: La poesia del seu company no me acaba d' agradar.—Rafel Rutllan: No serveix.—Quimet Borrell: Al final de la poesia «Declamació» converteix l' assonancia en consonancia. Arregliho.—A. Tilop: Está bé.—Antón Sabater: No resultan.—Samaliconas: Es fluix.—Filarmoních: Id.—F. M. N.: Id.—Ramón Torres: Anirá 'l rombo.—Noy de Lleyda: De vosté 'l quart geroglífich.—Amadeo Punsoda: Es poch pensada.—Nitu de Tarragona: Segons parer autorisat, se poden repetir las vocals del mateix modo que las consonants.

LA TOMASA

— PERIÓDICH FESTIU, IL·LUSTRAT Y LITERARI —

— PREUS DE SUSCRIPCIÓ: —

Espanya y Portugal, trimestre.	1'50 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, id.	2 »
Extranger, id.	2'50 »
Número corrent.	0'10 »

NOTA.—Tota reclamació podrá dirigirse á l' Administració y Redacció del periódich

6, SANT RAMON, 6—BARCELONA.

LITOGRAFIA BARCELONESA

— de Ramón Estany —

6, Sant Ramón, 6.—BARCELONA

LA TOMASA ENTRE CRIADAS

—Ja no m'estiche a casa 'l metje.
—Y aixó?
—Sempre volia qu' estigués malalta.
—Millor, dona.
—No ho creguis; té la costum de pendre 'l pols per las pantorrillas.

SECCIO DE TRENCA-CLOSCAS

XARADAS

I

*Primera tersa un fruytes,
nota musical segona;
si rumias una estona
trobarás que lo tot es
un carrer de Barcelona.*

SURIPANTA, PINTO Y TIT

II

*Es aliment ma primera,
es segona una vocal,
la tres-invers vegetal
y tot la usa la cuynera.*

C. G. (REDEMBACH)

TERS DE SILABAS

Sustituir los punts per lletres de manera que llegit vertical y horisontalment, digui: 1.ª ratlla: Moble indispensable; 2.ª Nom de dona; 3.ª Expansió d'alegria.

PEPITO LLAUNÉ.

INTRÍNGULIS

Buscar lo nom d'una plac'a, lo qual, anantli trayent una lletra del darrera, dongui 'is següents resultats: 1: Nom d'home; 2: Capital d'una nació europea; 3: Licor; 4: L'versa, mineral; 5: Consonant.

EMPAYTA BOYNAS

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 1 2 3 4 5 6 7—Nom d'home.
1 5 3 2 6 5—L'aygua d' mar ne fè.
1 5 3 4 5—Carrer de Barcelona.
1 2 3 1—Pob ació catalana.
1 5 3—Carrer de Barcelona.
1 2—Nota musical.
7—Vocal.
3 5—Nota musical.
7 3 2—Carrer de Barcelona.
4 5 6 7—Uil a l'estiu.
7 3 2 4 5—Animal.
5 3 1 2 6 5—Carrer de Barcelona.
3 3 2 6 7 1 5—Vegetal.
4 2 3 5 4 2 3 5—Carrer de Barcelona.

P. F.

GEROGLIFICH

NI

X
LOO
KPL
LAA

PERE FONT RUSINYOL

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN LO NÚMERO 384

Xarada I.—Ca-mi la.
Id. II.—A do ra da.
Anagrama.—Palco—Copta—Polca.
Tarjeta.—Las memorias del diablo.
Aucell numérich —Marcelino.

Lit. Barcelonesa de Ramón Estany
6. Sant Ramon. 6.—BARCELONA